

Rijksoverheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
RIVM
Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu

Transmissie tijdens lockdown

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Onderdeel van het RIVM
COVID-19 onderzoeksteam

Introductie

-
-
-
-

5.1.2e

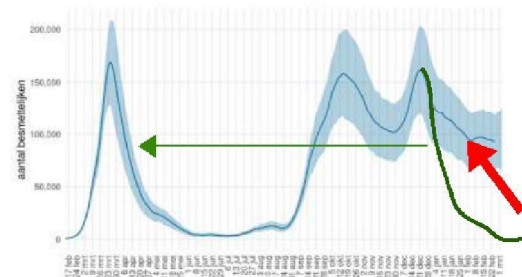
Introductie

Doel:

- Waar vindt er transmissie plaats aan het eind van de “December 2020-Januari 2021” lockdown tijdens de SARS-CoV2 pandemie.

Waarom:

- Betere bestrijding
- Betere beheersing
- Beter begrip

Nieuwe varianten?
Ander seizoen?
Minder thuiswerken?
Minder compliance?

Introductie

Kort overzicht maatregelen

Deze combinatie van maatregelen is van kracht sinds 15 december, met uitzondering van de avondklok die in ging op 23 januari.

- Niet meer dan 1 persoon van 13 jaar of ouder per dag op bezoek
- Niet meer dan 1 keer per dag ergens anders op bezoek
- Werk thuis tenzij op locatie werken essentieel is voor een bedrijfsproces
- Buiten mag samenkomen in een groep van maximaal 2 personen, tenzij de personen behoren tot 1 huishouden
- Er geldt een avondklok tussen 21:00 en 4:30 uur
- Bij een uitvaart mogen maximaal 50 personen aanwezig zijn
- Veel locaties zijn gesloten, waaronder:
 - Winkels (met uitzondering van essentiële winkels)
 - Culturele instellingen
 - Pretparken en dierentuinen
 - Binnensportlocaties
 - Restaurants en cafés
 - Restaurants en room service in hotels
- Sluiting van scholen en onderwijs op afstand voor alle onderwijsinstellingen
 - Uitzonderingen: noodopvang op school, examenklassen in het voortgezet onderwijs, examens en praktijkonderwijs op het mbo, hbo en wo, kwetsbare leerlingen/studenten, buitenschoolse noodopvang
- Contactberoepen mogen niet beoefend worden, met uitzondering van (para)medische contactberoepen
- Sporten vindt alleen buiten plaats, volwassenen sporten met maximaal 2 personen, kinderen t/m 17 mogen ook in teamverband sporten
- Het openbaar vervoer mag alleen gebruikt worden voor essentiële reizen
- Reizen naar het buitenland worden afgeraden.

Handhaving:

- Het negeren van de regels omtrent groepsgrootte buitenshuis, afstand houden tot mensen die niet tot hetzelfde huishouden behoren, het kopen of verkopen van alcohol na 20.00 uur en het negeren van de avondklok kunnen een boete van 95 euro opleveren.

Bron:

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/algemene-coronaregels/kort-overzicht-coronamaatregelen>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/algemene-coronaregels/basisregels>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/algemene-coronaregels/corona-en-boetes>

Methode

- Mixed methods:

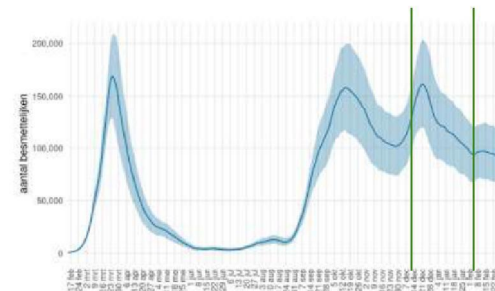
Kwantitatieve analyse:

Overzicht “settings” op **8-10 februari** (maandag t/m woensdag, maandag scholen open) en **14-16 december** (maandag t/m woensdag, woensdag scholen dicht).

Zijn er gerelateerde ziektegevallen van wie de patiënt de infectie mogelijk heeft opgelopen?

Antwoord: Ja/Nee/Onbekend

Wanneer “Ja”: **25 mogelijke “settings”**

Methode

Kwalitatieve analyse: gesprek met 6 personen betrokken in het bron en contactonderzoek (BCO) op vrijdag 12 februari:

- Wat zijn in uw ervaring de meest voorkomende situaties van besmetting buiten het eigen huishouden?
- Los van bovengenoemde situaties, zijn er bepaalde groepen mensen waarvan u het idee heeft dat er relatief veel transmissie plaatsvindt?
- Per (veelgenoemde) situatie of groep waar besmetting plaatsvindt, wat is een mogelijke verklaring voor besmettingen in deze situatie
- Per situatie/groep van waar meeste transmissie plaatsvindt: wat zou een mogelijke oplossing zijn om deze transmissie terug te dringen?
- Is er een maatregel (die op geen van de mogelijke situaties, ook waarin nu weinig besmetting plaatsvindt, grote invloed heeft) die wat u betreft overbodig is?

Resultaten

	8th-10th February 2021		14th-16th December 2020	
	n	%	n	%
Totaal aantal positief	18373		31583	
Hebben de vraag niet gehad (geen BCO?)	1381	7.5%	2873	9.1%
Positief en vraag beantwoord	16992	92.5%	28710	90.9%

Geen gerelateerde ziektegevallen (nee/onbekend)	4406	25.9%	10004	34.8%

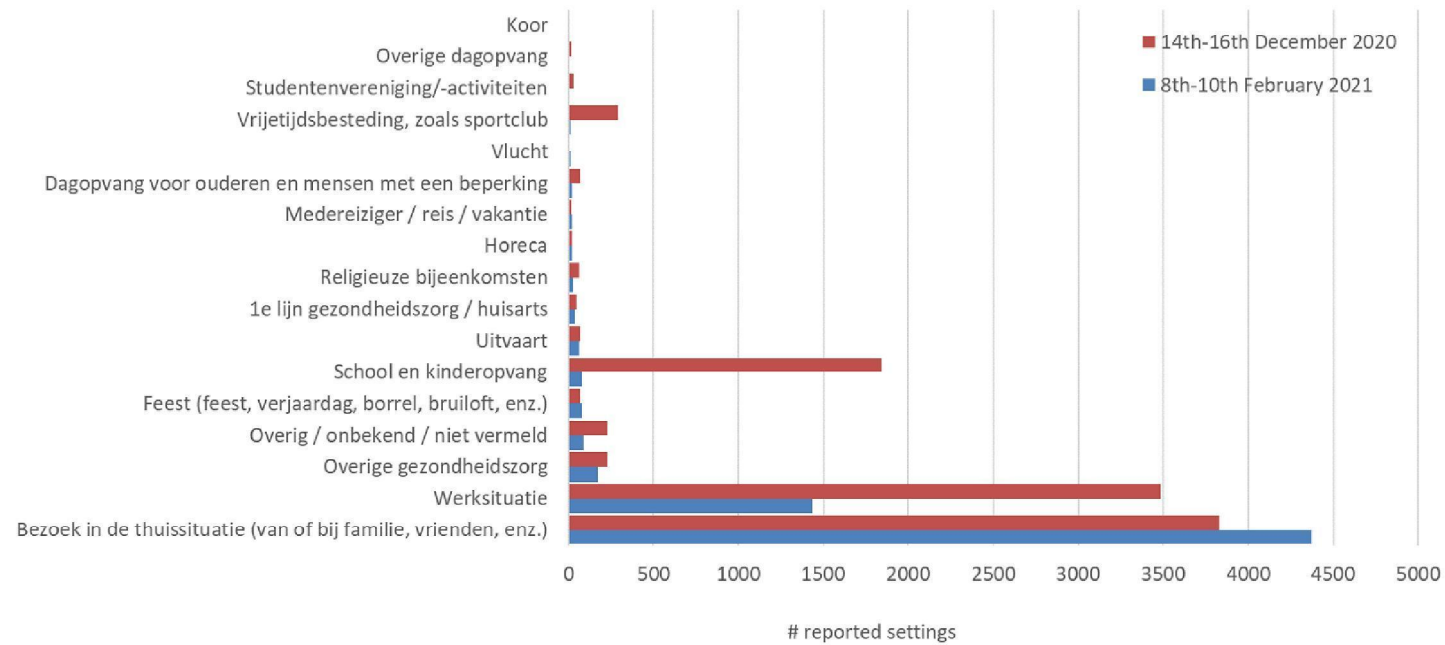

Resultaten

	8th-10th February 2021		14th-16th December 2020	
	n	%	n	%
Locatie				
Thuisituatie (huisgenoten en partner, niet samenwonend)	6460	38.0%	9047	31.5%
Verpleeghuis of woonzorgcentrum voor ouderen	1009	5.9%	1283	4.5%
2e lijn gezondheidszorg / ziekenhuis	164	1.0%	249	0.9%
Woonvoorziening voor mensen met een beperking	150	0.9%	258	0.9%
Overige woonvoorziening	77	0.5%	112	0.4%
Hospice	4	0.0%	6	0.0%
Totaal gedeeld wonen	1404	8.3%	1908	6.6%

Resultaten

Resultaten discussie met BCOers

- 6 personen, midden en zuidelijke helft van het land
- GGD Amsterdam
- GGD Hart voor Brabant
- GGD Zuid-Limburg
- GGD Zuid-Holland Zuid
- *GGD Utrecht wel gesproken, niet onderdeel van discussie*
- *Floormanager (3) / coordinator BCO (2) / Medisch supervisor (1)*

Resultaten discussie met BCOers

- Corona moeheid!
 - › Mensen houden zich niet aan de regels
 - › Mensen zijn creatief met de regels
 - Bijvoorbeeld: langer feesten/Uber ipv fiets naar huis/manicure op de keukentafel/gym of bar in de tuin etc.
- Nadruk op werk gerelateerde uitbraken:
 - › Vooral taken waar er niet thuis wordt gewerkt:
 - Bouw & installatie-techniek
 - Transport & logistiek
 - Politie
 - › De pauze en voor en na het werk (even kletsen / samen rijden) zijn ook risicomomenten.

Resultaten discussie met BCOers

Betrokken gemeenschappen;

- Bewoners en medewerkers zorginstellingen
- Arbeidsmigranten, verschillende groepen (niet strikt die week; portugeze, turkse, braziliaanse, marokaanse, poolse, roemeense, etc. gemeenschappen, niet eenduidig en regionaal verschillend)
- Religieuze gemeenschappen; gereformeerde & moslim gemeenschappen.
- Groepen met hogere afhankelijkheid / onzekerheid van inkomen / werk:
 - lagere sociaal economische klassen; ZZPers

Resultaten discussie met BCOers

- Clustering van risico; minder volgen van de regels:
 - Meer contact
 - Minder testen
 - Vaker met symptomen toch aan het werk
 - Minder strikt hanteren quarantaine advies BCO
 - (minder vaccineren?)

Gemeenschappen met:

Grotere gezinnen, taalbarrière, sterkere onderlinge band/afhankelijkheid/hulp, culturele waarden ten opzichte van bijvoorbeeld ouderen, ander gevoel van verantwoordelijkheid ten opzichte van de samenleving, gedeelde werkgevers, meer onzekerheid en afhankelijkheid van inkomen.

Resultaten discussie met BCOers; Beleid

- Minder regels; focus op wat belangrijk is. Avondklok is niet populair.
- Communiceren nieuwe regels in verschillende talen. Basisregels zijn wel algemeen bekend, maar extra regels minder.
- Communicatiemiddelen rond BCO kunnen nog duidelijker.
- Regels rond BCO zijn ook erg complex, en mensen hebben de verkeerde verwachtingen.
- Betere ondersteuning bedrijven. (waarschijnlijk regionale verschillen)
- Betere handhaving bedrijven.

Conclusie

- Concentratie van transmissie in thuis, werk en zorgsituaties. Thuis lijkt het belangrijkste van de drie. (maar let op 1 op de 4 gevraagden weet geen situatie)
- Transmissie lijkt in groepen die zich minder aan de regels (kunnen) houden.
 - Coronamoe
 - Werk/inkomensafhankelijk
 - Kan niet thuis werken
 - Onderling afhankelijk
 - Minder testen / toch aan het werk met symptomen
- Quarantaine en isolatie is niet perfect

Discussiepunten

- 8 februari teststraat gesloten ivm slecht weer.
- Vraag in BCO is misschien op verschillende manieren op te vatten
- Settings zijn niet eenduidig (zowel locatie als situatie) en sommige settings zijn geen optie bijvoorbeeld winkel/shop;
- BCO discussie; niet volledige dekking Nederland, hoewel vrij eenduidig.
- Kort gesprek
- Geen transcript / thematische analyse
- Uitbreiding kwantitatieve analyse:
 - Leeftijd (<22; 22-65; 65+)
 - BCO gerelateerd / niet BCO gerelateerd
 - Toevoegen cluster informatie; door hoeveel mensen zijn de 18,000 positieven geïnfecteerd?

Toekomstig onderzoek:

- LongCOVID; zoeken nog samenwerking voor rekruteren van positieven
- Schooluitbraken in context van kennis over scholen, want identiteit van de school zegt misschien iets over network; in samenwerking met DUO hebben we ook een school/familie netwerk gemaakt; BRIN+vestigingsnummer.
- (https://duo.nl/open_onderwijsdata/databestanden/onderwijs-algemeen/relaties-tussen-vestigingen/index.jsp)